

Nr 211.

Av herr Norman m. fl., om bidrag av tipsmedel till Föreningens för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige administrationskostnader.

Vid upprepade tillfällen har Föreningen för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige hos Kungl. Maj:t hemställt om administrationsbidrag för föreningens hela riket omspannande verksamhet. Frågan om ett sådant anslag har även framförts hos riksdagen under debatten i andra kammaren den 9 juni 1939, då anslaget till avsättning av tipsmedel till fonden för friluftslivets främjande behandlades.

Riksdagsledamoten fru Ruth Gustafson yttrade därvid bl. a. följande. »Departementschefen säger . . . med hänsyn till de konsekvenser, som därav kunna följa, att bidrag av tipsmedel icke bör tilldelas organisationer inom detta område till löpande organisationsutgifter. Ingen annan administrationskostnad bör här få komma i fråga än sådan, som sammanhänger med prövningen av bidragsansökningar och kontroll av medlens användning och förvaltning. Jag delar i stort denna uppfattning, men jag förstår ej departementschefens tal om konsekvens i detta sammanhang, när det gäller friluftslivets främjande. Departementschefen säger . . . att beträffande de Riksidrottsförbundet och Svenska gymnastikförbundet beviljade understöden kan anmärkas, att omkring 203 000 kronor resp. 60 000 kronor hava avsetts för administrationskostnader. Jag kan fullständiga dessa siffror med följande ur 'Syensk Idrott' hämtade siffror, avseende förvaltningskostnader under de senaste fyra åren. Riksidrottsförbundets eget kansli har fått 100 000 kronor, specialförbunden inklusive Gymnastikförbundets kansli 295 000 kronor, Riksidrottsförbundets distrikt 260 000 kronor, Svenska gymnastikförbundets distrikt 80 000 kronor och kontorsinventarier 75 000 kronor. Det blir tillsammans 810 000 kronor (d. v. s. ca 200 000 kronor per år)».

»Det synes, mig i belysning av dessa siffror märkvärdigt», yttrade fru Gustafson vidare, »att en annan riksorganisation, som jag haft särskild anledning att på grund av mitt arbete i fritidsutredningen närmare följa, nämligen Föreningen för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige, som förvaltningsbidrag för sina 90 lokala kommittéers arbete hos Kungl. Maj:t begärt men icke erhållit 30 000 kronor per år.»

I anledning av detta uttalande anförde statsrådet Sköld, som i denna anslagsfråga förde regeringens talan, bland annat följande.

»Jag förstår att fru Gustafson som representant för den nya friluftsrörelsen tycker, att idrottsrörelsen och gymnastikrörelsen få för mycket pengar. Men man skall icke glömma bort, att idrottsrörelsen och gymnastikrörelsen äro gamla folkrörelser med en väl utbyggd organisation med stora möjligheter att väl använda pengarna, under det att friluftsrörelsen är en relativt ny företeelse — som sådan visserligen en stor, dominerande rörelse — men den är dock icke så utbyggd, att den kan ta hand om pengarna på ett sådant sätt att man, när de äro förbrukade, kan säga att pengarna blivit väl använda. Låt oss göra klart för oss, att friluftsrörelsen bör få växa i sina kläder efter hand, och låt oss icke utan vidare, bara därför att det är en sak, som ligger oss om hjärtat, kasta ut mycket pengar på det hållet.»

I anledning av detta uttalande av statsrådet Sköld framhöll fru Gustafson, att all hennes erfarenhet av organisationsarbete hade övertygat henne om att det frivilliga arbetet på olika områden är av den största betydelse icke minst då det gäller att få goda resultat. Hon hävdade vidare, att ideella organisationer ha rätt att ställa anspråk på någon ersättning för sådant arbete, som utföres av frivilliga krafter och som icke kan kallas för avlönat arbete. Det var därför hon i diskussionen om fördelningen av tipsmedel velat erinra om Skidfrämjandets betydelse för friluftsliv och folkhälsan, och det var därför hon gjorde en jämförelse mellan det begärda anslaget till Skidfrämjandet (30 000 kronor) och de väldiga belopp, som tilldelas Riksidrottsförbundet och dess organisationer till bestridande av förvaltnings- och organisationskostnader.

Vid omröstning i riksdagen godkändes utskottets motivering i berörda del oförändrad, vilket innebär att friluftsfondens medel icke få användas för administrations- eller organisationskostnader.

Föreningen för skidlöpnings och friluftslivets främjande har därefter tvenne gånger hos Kungl. Maj:t begärt bidrag till sina förvaltningskostnader. Föreningens framställning den 12 november 1946 remitterades till statens fritidsnämnd och Sveriges riksidrottsförbund.

Statens fritidsnämnd vitsordade i sitt den 13 januari 1947 avgivna utlåtande de förtjänstfulla insatser för främjande av friluftslivet i olika former, som Skid- och friluftsförbundet under en lång följd av år gjort. Vidare framhölls att nämndens ledamöter vid besök på ett stort antal av föreningens anläggningar städse kunnat iakttaga det intresse och den omdömesgillhet, som de i lokalavdelningarnas ledning deltagande visat under sitt hängivna arbete, för vilket någon ersättning icke utgått. Med hänsyn till verksamhetens omfattning vore det — framhöll nämnden — icke ägnat att förvåna, att centralstyrelsen hade att kämpa med vissa svårigheter vid finansieringen av sin ledande verksamhet i övrigt. Nämnden funne det därför icke obilligt, att föreningen komme i åtnjutande av skäligt administrationsbidrag från fonden för idrottens främjande, och förordade, att framställningen i denna del borde vinna beaktande i samband med prövningen av frågor om övriga idrottsliga organisationers bidrag ur sagda fond till bestridande av kostnaderna för löpande förvaltningsutgifter.¹

Orsaken varför medel för nämnda ändamål icke kunde tillstyrkas utgå från fonden för friluftslivets främjande angav nämnden vara hänsynen till de konsekvenser, som därav skulle kunna följa. För övrigt ansåg sig nämnden vara bunden av 1939 års lagtima riksdags uttalande i anledning av då föreliggande anslagsäskande, enligt vilket uttalande bidrag av tipsmedel icke borde tilldelas organisationer inom förevarande område till löpande organisationsutgifter.

Riksidrottsförbundet sade sig visserligen till fullo uppskatta det arbete, som Skidfrämjandet utträttat inom sitt verksamhetsområde, men kunde av hänsyn till konsekvenserna icke tillstyrka, att något bidrag för ifrågavarande ändamål finge utgå från fonden för idrottens främjande.

I en den 15 december 1948 till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse gör Skid- och friluftsförbundet en förnyad framställning om bidrag till föreningens förvaltningskostnader och anför som skäl härför bland annat följande.

»Det mest bärande skälet för ett statligt stöd åt föreningens förvaltning är givetvis arten och omfattningen av föreningens verksamhet. Denna är — det lär ingen kunna bestrida — stadd i ökning även om de senaste årens ekonomiska påfrestningar försvårat verksamhetens bedrivande i full utsträckning. Skulle det här ånyo framlagda förslaget att erhålla bidrag till förvaltningskostnaderna kunna bifallas, skulle verksamheten, till fromma för allmänhetens friluftsliv, kunna ökas och bli till gagn för än flera medborgare.

Vari består då denna verksamhet?

Genom avtal med Svenska skidförbundet och därigenom med Riksidrottsförbundet har föreningen förbundet sig att icke ordna skidtävlingar på andra platser än i Stockholm, Sälen, Storlien och Riksgränsen. Däremot är föreningen oförhindrad att ordna prov såväl för skidlöparmärkena som för det av föreningen i egen regi förvaltade friluftsmärket, vilket överallt i landet vunnit popularitet. Våra lokala organ ordna vidare året om utflykter till fots eller på skidor under sakkunnig ledning, orienteringskurser och orienteringsövningar, cykel-, kanot- och båtfärder, friluftskurser, simkurser, svamp- och bärplockningsutflykter samt deltaga även i beredskaps- och skördehjälp. Som deltagare i här nämnda aktiva friluftsverksamhet kunde föreningen under förra året räkna med ej mindre än ca 700 000 personer — en siffra, som belyser omfattningen av föreningens arbete.»

Samtidigt med sistnämnda skrivelser ingivande hade vissa förhandlingar ägt rum med Riksidrottsförbundets verkställande direktör och ordföranden i förbundets motionsidrottskommitté om samarbete även på friluftslivets område, men denna vädjan synes nu ha omöjliggjorts, då Riksidrottsförbundets anslagsäskande för budgetåret 1949—1950 blev nedskuret med ca 50 %. Förbundet anser sig därför icke kunna dela med sig något av det sålunda starkt nedprutade anslaget.

En motion har emellertid inlämnats till årets riksdag, undertecknad av ett stort antal motionärer. Motionen går ut på att Riksidrottsförbundets anslag skall höjas till begärda 6 925 000 kronor. I motionen anföres bland an-

nat som motivering, att Riksidrottsförbundet numera även har friluftsliv i alla former på sitt program. Denna omständighet synes oss vara ytterligare ett skäl för att ur idrottsfonden bevilja föreningen hos Kungl. Maj:t begärt anslag för ifrågavarande ändamål. Det synes oss nämligen vara ändamålsenligare att närmare knyta an till en redan befintlig riksorganisation och tillgodogöra sig de erfarenheter, som föreningen, vilken arbetat för friluftsliv i alla former under 57 år, redan förskaffat sig. Även detta skäl synes oss tala för att bidrag till föreningens organisations- och administrationskostnader må få utgå från idrottsfonden.

Då Föreningens för skidlöpnings och friluftslivets främjande i Sverige verksamhet, enligt vad undertecknade motionärer ha sig bekant, varit och är av mycket stor betydelse för vår ungdoms fysiska och psykiska fostran och därmed även för folkhälsan, anse vi att föreningen för sin riksomfattande verksamhet är väl förtjänt av bidrag av tipsmedel till sina administrations- och organisationskostnader. Föreningen, som för närvarande har 15 landskapsförbund, 186 lokalavdelningar och omkring 2 000 ombud överallt i landet, har jämväl i en till statsrådet och chefen för kungl. handelsdepartementet den 16 augusti 1947 ingiven skrivelse närmare utvecklat de skäl, som tala för bifall till dess hemställan om administrationsbidrag och därvid till denna skrivelse fogat uttalanden av ett flertal kända personer i ledande ställning i vårt land rörande deras uppfattning om föreningens verksamhet. Av dessa uttalanden ha motionärerna ansett sig böra som bilagor till denna motion medtaga de av landshövdingarna C. Jonsson, R. Sandler och A. Thomson gjorda uttalandena, vilka enligt vår mening innebära ett gott stöd för bifall till föreningens upprepade framställningar om administrationsbidrag.

För denna frågas belysning förtjänar ytterligare framhållas, att Skid- och friluftsförbundet sedan länge varit och alltjämt är anslutet till Riksidrottsförbundet och i likhet med övriga anslutna organisationer erlägger stadgad årsavgift.

I detta sammanhang bör statsrådet Skölds ovan citerade uttalande framhållas, nämligen »att friluftsrörelsen är en relativt ny företeelse, men den är dock icke så utbyggd, att den kan ta hand om pengarna på ett sådant sätt att man, när de äro förbrukade, kan säga att pengarna blivit väl använda». Statens fritidsnämnd och även Riksidrottsförbundet, som förmedlat bidrag av tipsmedel till Skid- och friluftsförbundet för vissa friluftsanläggningar, kurser m. m., lära icke haft någon anledning göra erinran mot det sätt, på vilket till föreningen anvisade medel förvaltats. Ej heller mot föreningens organisation, förvaltning eller revision ha, så vitt motionärerna ha sig bekant, några anmärkningar framställts.

Motionärerna dela den av statens fritidsnämnd framförda tanken, att föreningen bör erhålla administrationsbidrag från idrottsfonden, detta så mycket mera som Riksidrottsförbundets motionsidrottskommitté synes komma att i stor utsträckning upptaga friluftsliv på sitt program. Då Skid- och friluftsförbundet likaledes har främjandet av ett sportbetonat friluftsliv under

årets olika tider till sin huvudsakliga uppgift, synes det av föreningen önska samarbetet med Riksidrottsförbundet ur det allmännas synpunkt vara den enklaste och bästa lösningen av denna anslagsfråga. Men härför fordras att riksdagen, med hänsyn till tidigare uttalanden, förklarar att även Skid- och friluftsförbundet är berättigat att från idrottsfonden erhålla administrationsbidrag för sin verksamhet. Vad angår detta bidrags storlek har föreningen begärt 30 000 kronor årligen som bidrag till lokalavdelningarnas organisationsutgifter och 50 000 kronor för centralstyrelsens administrationskostnader. Med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge anse sig motionärerna böra begränsa ifrågavarande bidrag till sammanlagt 50 000 kronor, att utgå på de villkor Kungl. Maj:t äger bestämma.

Vi hemställa därför,

att riksdagen må uttala, att av det anslag, som i anledning av den avgivna motionen om höjt anslag till idrottsfonden eventuellt kan komma att avsättas till samma fond för budgetåret 1949/1950, 50 000 kronor måtte ställas till Föreningens för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige förfogande som bidrag till dess förvaltningskostnader.

Stockholm den 22 januari 1949.

David Norman.

L. Tjällgren.

Ingrid Oswald.

Edwin Berling.

Gärda Svenson.

Bilaga.

Avskrift.

Till Skid- och Friluftsförbundet, Stockholm.

Jag känner icke mycket av Skidförbundets verksamhet i allmänhet och kan alltså icke fälla något omdöme i stort. Men jag vet, att Skidförbundets avdelning i Västerås bedriver ett ivrigt arbete för att intressera gemene man för skidsporten och för friluftsliv i allmänhet. Arbetet utföres här utan buller och bång. Detta kanske är förhållandet på andra håll också, vilket måhända är förklaringen till att Skidförbundet har svårt att göra sig gällande som supplikant vid sidan av tävlings- och uppvisningsorganisationerna. Men att Skidförbundet aldrig framträder inför någon läktarpublik bör väl icke deklassera sammanslutningen som idrottsorganisation.

Västerås den 14 juli 1947.

Conrad Jonsson

Landshövding.

Avskrift.

Skid- och Friluftsförbundet har sedan länge haft rätt att på sitt förtjänstkonto insätta mycket betydande värden från de fonder av hälsa och glädje, som dess verksamhet spritt bland hundratusentals kvinnor och män, gamla och unga, här i landet. Det har hos dem befordrat harmonisk spänst och lärt dem återknyta lossnade band med naturen. Som en av friluftslivets stora främjare — betydelsefull icke minst därför att alla åldrar draga nytta av den — är Skid- och Friluftsförbundet värt både allmän erkänsla och allmänt stöd.

Grebbestad den 7 augusti 1947.

Rickard Sandler

Landshövding.

Avskrift.

Under åtskilliga år har jag varit i tillfälle att följa den verksamhet, som i skilda delar av landet bedrivs av Skid- och Friluftsförbundet. Jag har därvid kunnat konstatera den utomordentliga betydelsen av denna verksamhet. I särskilt hög grad vill jag understryka betydelsen av Skid- och Friluftsförbundets verksamhet inom Malmöhus län. Ingen annan organisation på friluftslivets område har här gjort en insats, som ens tillnärmelsevis kan jämföras med Skid- och Friluftsförbundets. Denna senare har helt enkelt varit epokgörande.

Malmö den 5 juli 1947.

A. Thomson

Landshövding.